

Postbus
1528
3500 BM Utrecht
+ 31 (0)30 231 66 66
secretariaat@kerkenvrede.nl
www.kerkenvrede.nl
NL14 TRIO 0320 3644 02
NL74 INGB 0000 435382
KvK-nummer 40530086

Kerk en Vrede is aangesloten bij
International Fellowship of Reconciliation (IFOR)

Utrecht 25 juli 2023

'De hoop op vrede mag je nooit verliezen' (directeur van Pax Rolien Sasse)

Reactie vanuit Kerk en Vrede op het artikel over Schijnbare tegenstellingen rond de oorlog in Oekraïne – Pax-magazine zomer 2023

Nog niet lang geleden (3 juli) zonden wij een brief naar Rolien Sasse en Martje van Nes met de vraag terug te komen op ons waardevolle gesprek op 23 maart jl. We kregen nog geen antwoord. We spraken af contact te houden en de dialoog ook over verschillen gaande te houden. Wel vinden we het noodzakelijk nu al te reageren op een artikel dat verscheen in het zomernummer van Pax Magazine met als titel *“Wat te doen met Oekraïne? Drie schijnbare tegenstellingen verhelderd”*.

Een fundamenteel uitgangspunt van het artikel is dat er ten eerste geen overeenstemming is tussen de oorlogvoerende partijen over basisprincipes als het internationaal recht en ten tweede dat er aan Oekraïense zijde geen vertrouwen is in Russische toezeggingen.

Pax lijkt te vergeten dat er een voorstadium voor onderhandelingen noodzakelijk is en het nooit helemaal onmogelijk is: voorzichtige verkenningen om tot echte onderhandelingen te komen, om een basis te vinden waarop dat zou kunnen.

Vroegere topdiplomaten van de VS hebben gesprekken met hoge Russische diplomaten, om de mogelijkheid van onderhandelingen te onderzoeken en er voorwaarden voor te scheppen (NBC News 8 jul). Ook de ervaren oud-diplomaat Kissinger ziet hier mogelijkheden voor. Het is schokkend dat geroutineerde diplomaten mogelijkheden zien, waar een vredesbeweging hier geen oog voor heeft.

Er wordt gesteld dat Oekraïne zou moeten bepalen of en waarover er onderhandeld wordt. Dat gaat voorbij aan de globale strijd die over het hoofd van de Oekraïners heen ook gevoerd wordt. De NAVO-bondgenoten en m.n. de VS bepalen of Oekraïne de militaire strijd volhoudt. En de oorlog is onderdeel van een wereldwijde machtsstrijd om de hegemonie, tussen de VS en Rusland, maar ook tussen de VS en China. Beslissingen over die strijd kunnen niet alleen aan Oekraïne overgelaten worden, zo werkt het ook nu al niet.

In het artikel wordt ook gesteld dat stoppen met vechten en inzetten op vrede zou betekenen het afstaan van grondgebied; en daar worden in het artikel allerlei bezwaren tegen aangevoerd. In historisch onderzoek naar oorlogsbeëindiging in Europa is vastgesteld dat geen enkel conflict ooit is geëindigd met de volledige teruggave van oorspronkelijk

gebieden. Verschuivingen van grenzen zijn altijd onderdeel van vredesonderhandelingen geweest.

PAX maakt de fout - en dat voor een vredesorganisatie! - die vrijwel overal gemaakt wordt als het gaat over onderhandelen: ervan uitgaan dat je al weet wat er uit komt, wat eruit moet komen of niet mag komen - terwijl onderhandelingen er juist op gericht zijn dingen aan het schuiven te brengen, nieuwe mogelijkheden te laten groeien.

Het artikel gaat geheel voorbij aan de perspectieven van de oorlog. Het westen hoopt steeds op successen van Oekraïne, maar Rusland wordt steeds onderschat. Het front ligt vrijwel stil en in het westen worden we steeds gerustgesteld dat we nog even moeten wachten totdat het losgaat. Feitelijk wordt er steeds geëscaleerd met als resultaat gewonden, doden en vernietiging. De doelen van een van beide partijen zullen nooit gehaald worden, hoe lang de oorlog ook duurt. En al zou het gebeuren dat Rusland verslagen wordt, dan zijn de gevolgen ook niet te overzien. Er zijn dan alleen horrorscenario's te verwachten, van instabiliteit in de relaties van Rusland met Europa tot een kernoorlog. Er moet onderhandeld worden tussen Oekraïne en Rusland om als burens ooit verder te kunnen.

Het artikel gaat ook voorbij aan de gevolgen van wapenzendingen voor de tijd na de oorlog, bijv. het beschikbaar zijn van ontzaglijk veel wapens onder allerlei paramilitaire groepen, het gevaar van onontpofte landmijnen en clustermunitie.

We juichen het van harte toe dat Pax zich luid en duidelijk heeft uitgesproken tegen de levering door de VS aan Oekraïne van clustermunitie en de Nederlandse regering heeft herinnerd aan haar verdragsverplichting om bij bondgenoot VS hiertegen te protesteren. Dat past bij een vredesorganisatie.

We zouden willen dat PAX dit eigen vredesdenken ook creatief en met verbeeldingskracht zou inzetten als het gaat om de dringende noodzaak van onderhandelingen. Het is niet de taak van de vredesbeweging om te pleiten voor doorgaande wapenleveranties, maar te blijven wijzen op de mogelijkheden van diplomatieke inspanningen om tot vrede te komen.

Namens de vereniging Kerk en Vrede

Henk Baars, voorzitter bestuur
hbaars@icloud.com

cc aan diverse vredesbewegingen en media